

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de dñe ori pre septembra: Dumine'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la speditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre speditura. Pretul prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr 9 ANULU XXI.

Sabiu, in 113 Februarie 1873.

tral celealte parti ale Transilvaniei pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prine, si tieri strelne pre anu 12 1/2 am 6 fl. Inseratele se platesen pentru intalnita ora cu 7 er. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 er. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 er. v. a.

242 Insinuari.

Unele foi sasesci au inceputu a se insinu la magiari. Stau insinuările aceste in legatura numai cu legea municipale a fundului regescu ce are sa se desbata in diet'a ungurésca, séu tientescu ele si mai departe, nu scim si nici nu avem sa facem scrutari erudite si critice in privint'a acésta faptulu este negru pre albu, ca se face apelu la amorulu celor trei natiuni privilegiate si patru confessiuni recepte, batendu-se siu'a, ca catu de bine a fostu ore cändu si catu de bine aru si cändu s'aru inturna iéra acele tempuri "fericite".

On revient toujours a ses premiers amours nu este o dicere noua si asiá nu ne miram de inclinatiunile aceste improspetale, de inclinatiunile de a impila de nou minoritatea tierei pre majoritatea acestei'a.

Curiósa situatiune. Pre cändu sasii anticomunera cu palariele in mana pre la boierii romani din România si Bucuresci, ca sa le ajute la unu drumu de feru, prin care sa-si radice industria „in spe“, carea, intre noi fia dñu, in siepte sute de ani nu s'a potutu radicá decatul a din mana in gura, ori-catu a fostu de proptita cu legi favorabile numai si numai pentru ei; pre cändu arata romanilor in tiéra cu ambe manile ca ungurii nu voru alta decatul totala nimicire a romanilor si le recomanda asiá sa se lase de ori-ce amicitia cu acei'a si se intielege ca acest'a sao incheia cu ei, adeca cu sasii; pre cändu la Vien'a si Berlinu ungurii suntu denunciatu de nisce selbatici, carii voru sa nimicésca pre purtatorii culturei in orientu si sa impedece latirea intereselor germane, iéra pre români totu pre acolo ii descriu cändu de nisce trandavi, cändu de nisce hoti, cändu de pastori si servitori ai sasilor, pre atunci in epistole deschise cátre cátre unu conte séu in articuli de fondu a la „Kronstädter Ztg.“ cauta reinnoirea amicitiei celei vechi cu carea sa se reinaugureze era' cea vechia, carea a pusu bas'a stărei culturali a tiei din tempurile gasite de generaliunea presenta.

Sa sia apoi dupa tote aceste omulu in stare sa pricépa cum se intielege propagarea si respendirea culturei! Ori apoi ca cultur'a in intiesulu celu mai nou si mai modernu este egalu cu impilarea, cu jugulu si cu apesarea?

Ast'a nu pote si calea carea sa duca la vre-unu bine si cumca nu pote si a dovedit u trecululu. Séu se pare cui-va ca ce nu s'a pututu stricá sute de ani va sa se strice acum? Noi nu credem.

Dara déca suntu români asiá dupa cum ii descriu densii cu atât'a predilectiune de atâtea ori in afara, pentru ce atât'a ingrigire, si atât'a temere de ei? Ori déca ei nu suntu asiá precum se descriu si au capacitatea de o viétia ca si alte popore ale civilisatiunei, pentru ce conspiratiunea in contr'a vietiei loru natiunali? Au nu este iertatu fia-cărei individualitati sa traiésca?

Audim de multe ori dicendum-se ca natiunalismulu e numai unu fanatismu provenit din o cultura inferiora si ca ómenii cei adeverati trecu preste astfelii de lucruri si cauta numai des-

voltarea culturei. Ei bine, români nu voru mai multu decatul atât'a, dara se intielege ca români. Asiá dara nimenea sa nu-si mai bata capulu decatul dupa tient'a cea mare si salutara a culturei.

Spre ajungerea scopului acestui'a inse nu trebuesc denunciari nici sternire de suspiciuni, dupa cum au inceputu a se practicá aceste in tempulu din urma; conlucrare din töte puterile, ungurii ca unguri, sasii ca sasi, români ca români, dupa cum a lasatu Ddieu pre fia-carele, spre radicarea bunei stări materiale si intelectuale a tierei, caci acest'a ne lipsesce inca tuturor in patri'a nostra mai strimita.

Sa intrebâmu astadi pre ori-care compatriotu, de ori-ce natiunalitate, si sa vedem oare nu vomu audu numai vaierari? Si apoi ómeni cu minte totusi sa se si ocupe astadi cu lucruri cari si pentru seclii trecuti au fostu o pata rusinosa si cari nu aru duce la altu scopu decatul la totala ruinare a locuitorimei patriei nostre si la a face locu evreime si altoru venituri din strainetate.

Ómenii cu mintea la locu voru conlucrá astadi pentru bun'a intielegere intre cetatiunii unei si aceleiasi patrie, dara nu pentru reinoarea ranelor ce le-a fostu causatu patriei cele siepte pecate de móre de dinainte de 1848.

Diet'a Ungariei.

Siedint'a din 29 Ianunrie a casei deputatilor o deschide presedintele Bitto la 10 ore. — Pre fotolie ministeriali erau: Pauler Trefort, Szende, Kerkapoly. — P. Szentmiklossy inderépta cátre ministrul de interne interpelatiunea ca de óre-ce legea comunale n'a regulat cestionea afacerilor seracilor, ci a lasat' pendinte, nu asta de necesariu a luá cu referintia la acea mesuri legislatorice? St. Domachidy interpeléza pre ministrul de justitia ca nu are de cugetu a ascerne inca in sessiunea acésta unu project de lege despre rescumperarea beneficielor regale, si déca d'a: cändu are de cugetu a ascerne acestu projectu de lege?

Ministrul Pauler respunde ca are lipsa de molte date statistice in afacerea acésta. Pentru culegere acestoru date s'a esmisu o comisiune si presedintele acestei comissioni dejá e provocatu a ascerne resultatulu activitathei sele. Indata ce va capeta acelele date se va si purcede la elaborarea projectului de lege si apoi se va presinta casei — Responsul ministrului se ia spre sciintia.

A Lazar interpeléza pre ministrul de justitia in afacerea regularei relationilor comune de posessiune, Talmaciu, Seliste si Branu, si catu si a comunelor tienatore de acelea.

Ministrul Pauler respunde ca are cunoști'a despre afacere, caci ea e amintita si in legi. De óre-ce inse aci se tractéza de interese speciali, — cestionea recere unu studiu profund; si indata ce acestu studiu se va fi facutu, se va si presinta projectulu de lege respectivu casei. — Se ia spre sciintia. — Urméza dupa acestea ordinea dilei si se continua desbaterea generale despre bugetu, la care astedi iau parte: K. Simonffy, K. Tisza, Csanyady, Lazar si Baldacsy, dupa ce siedint'a se si incheia.

Siedint'a din 30 Ianuariu a casei deputatilor o deschide presedintele Bitto la 10 ore. — Pre fotolie ministeriali erau: Pauler si Pejacsevs. — I. Madarasz 'si continua vorbirea inceputa inca in siedint'a trecuta relativa la bugetu si dechiara cu privintia la contributiuni

ca principiu contributiunei de venit u celu mai dreptu, inse portea venitului neconditionat nece-saria pentru viétia sa remana neingreunata cu contributiune. Cu privintia la contributiunea pamantului, steng'a nu doresce insarcinarea numai celor mai bogati cu contributiune, ci o proportiune drépta.

Dupa aceste trece Medarasz la cestiunea banci si intrebuintandu elo unele espressiuni nepotrivite dupa parerea dreptei lu provoca presedintele la ordine, ceea ce dede ansa la o scena cam tumultuoasa. Mai vorbesce in fine contele Löonyay si apoi se incheia siedint'a.

Gura Oltului 25 Ianuariu 1873.

Motto: Perirea tea din tine Israile.

Vedi, D-le Redactor! ce necasu mi-ai facutu cu provocarea dta din nr. 4 a "Telegrafului" m'ai incurcatu, volens nolens, in polemia cu uno "sasu betrâna oscatu" ca iesc'a.

Cu unu sas si dicu, caci numai acestu soiu de ómeni — séu in stilu sasescu vorbindu — ómeni de acestu postavu potu 1. a intortocá adeverulu mintiendo nu pentru Christos ci pentru sasi, si a 2. a luá "cunoscendu-si bine interesele propriu" numele sciintiei in desiertu.

Domnulu dr. adeca, care, precum arata initialele sele, preste A. B. nu au trecutu, — intortocându cuvintele mele din nr. 5 vine in nr. 7 a "Telegr. Rom." ca unu tramisu de susu pentru de a apera publiculu (sasescu?) de parerile cele gresite si seducatore si de vocea cea ratacita a — acésta i-a remas in pena — unui profetu falsu si dice, ca eu a-si fi esitu in "interesala binelui comunu" cu o inventiatura practica la lumina; ca m'asuu fi folositu de calumnii indatinate pre la noi (sassii?) etc. etc.

Cine va fi cestitu articolul meu din nr. 5, va trebui sa constateze, ca d. dr. A-B séu nu a intielesu, séu n'a voit u sa intielega ce amu scrisu eu; caci eu nu amu scrisu in "intielesulu binelui comunu" ci numai in interesulu — dupa parerea mea — a unei parti inseminate de români; iéra de alta parte, constatându unu séu alta faptu si dându-mi parerea asupra ei, si tragându consecintie din ea — nu amu calumnata. Ori dora aru fi calumna, cändu a-si dice — constatându unu faptu — ca dela cutare séu cutore instituto de ascurtare recendu asecoratii in progresu, geometricu, de cändu unu conducatoriu, fera sciintie vase si cosmopolite dara practicu a cedato loculu unui altui'a care, dupa nume celu pucinu, aru trebui sa scia si mai multu, iéra nu numai mai multe? E óre calumna, cändu constatato faptulu, ca sasulu de cändu a venit in Ardeu nici odata nu a facutu vr'unu bine romângui, ca totu-deun'a l'a păcalito, ca e mai prudentu si mai circumspectu chiaru si decatul toti dri si drasii si consiliarii nostri? E prin urmare calumna, cändu dicu cátre unu româno, sa nu se faca maimuca sasilor — ardiendo-si ghialele pentru castanele loru? etc. etc. Nu calumnia, dle dr. A. B. e numai o astu-feliu de assertiune, care, fiindu scornitura din venturi si fictiune a fantasiei, nu are de scopu constatarea unei fapte séu a unei convingeri, ci numai si o numai a uciderea morale (dupa impregurari si materiale) a deaproapelui. O astu-feliu de assertiune inse nici cea mai uscata scorbură nu va poté asta in cele scrise de mine in nr. 5 a "Telegr."

Trecu la "sciintia" dlui dr. A. B. Densulu parerea mea, cumca lini'a ferata Sabiu—Pitesti aru fi daonosa pentru comunele române insirate in articulul meu din nr. 5, o asta "atât'a de miraculosă, in secolulu alu XIX." Abstragendu dela aceea ca dupa parerea mea unu dr. de feliu nu aru trebui sa creda in miraculi si cu atât'u mai putine in secolul alu XIX, — apoi acelor'a cari totu-si credu in mi-

raculi, numai atunci le-aru poté paré miraculosă assertionea mea, déca eu pentru acésta a-si fi vindecatu o valóre eterna. Pre cându eu inse assertionea mea o amu facutu numai cu privire la impregiurările si la tempulu presentu sî celu mai de aprope venitoriu, pre atunci miraculositatea parerei mele nu are baza.

Cumca in genere „deschiderea unui drumu de seru se privesce de progresu“ concedo sî eu; dara nu concedu acésta pentru tôte impregiurările, nu neconditionalu. Precum carnea si ap'a — de comunu folositore — nu folosesce, ci strica celoru ce patimescu de friguri, asiá si drumulu de feru nu folosesce ci strica poporului nostru, care inca patimescu de frigurile seraciei materiale si spirituale-nationale; caci acestu poporu devine victimă culturei si capitalului prepotente a — nemțiului, care amenintia pre facia române. Precum la stramosii nostri, români, prin siosele bune, cari le edificau in tierile poporeloru cucerite de ei, erau unu mediloco principalu de a propagă romanismulu si latinitatea cu cultur'a ei, nimicindu individualitatea poporeloru cucerite, — asiá astadi drumurile de feru si capitalele materiale si spirituale suntu medilice principali, de cari se folosesc poporele mari si tari si inaintate in cultura spre prosperarea loru si spre nimicirea materiale si morale si in fine spre inghitirea poporeloru celoru mici, lipsite de capitale banali si de cultura intensiva nationale.

Au dor'a crede D. Dr. A. B. că ras'a anglo-american'a de dragulu Indianilor autohtoni si pentru de ai cultiva pre acestei a pastrandu-le na-tionalitatea si individualitatea loru de poporu, tragu linii de feru, a la Pacificque? Ori crede d-sea ca rusii si englesii de dragulu poporeloru autochtone iera nu mai ver-tosu cu scopulu egoisticu de desnationalisare seu a-poi stirpire totale si tragu retieile de siossele si de drumuri ferate prin Asi'a?

Da! D-le Dr. A. B. déca n'ai bani si cul-tura nemtiasca 'ti trebue, dec'a voesci a resigna si la sperant'a de a sustiné individualitatea nationala a poporului vostru românescu, — atunci iute, dara cátu se pote de iute fa in Ardélul drumuri de feru intre tôte satele si treci cu ele preste tôte plaiuri-le căte ducu in România, caci atunci, nu sciu daca Români, dara nemti si jidovii de securu te voru pune intre sănti.

De cumva asta apoi D. Dr. A. B. mângeare in posibilitatea, ca intre 1000 de nemti si jidani, cari pre contulu saraciei si lipsei de cultur'a moderna a poporului Românu se in gracie si se redice, — se va asta si unu românu — pâna cându va mai fi românu — pre cându din 100 de români 99 voru deveni proletari; daca D. s'a crede posibile de a trai si poporul nostru că na-tiune a la Londra

si Hamburg, nici unde nu suntu decât capitalisti si lucratori cu palm'a seu proletari, atunci firesce, n'amu ce-i face.

Din cele premise, credu ca se va poté convinge orf cine, care nu e chiaru cu totului totu in sectatu de cultur'a si de sciunt'a germano-jidovésca, si care nu voesce a dă jertfa individualitatea na-tiunei române cosmopolitismului si encyclopedismului nemtiescu, — ca pentru poporul român in genere tota diu'a si totu anulu, cu care se tragana edificarea de linii ferale in mediloco seu, si prin acésta cutropirea prin mintea si pung'a nemtiului si a jidovului, e unu anu de vietia si de pregatire facia cu eventualitatea — cum amu disu si in nr. 5 — pre lungu tempu neevitabile.

Din acésta neevitabilitate inse nu urmeza, ca ori-ce tempu de pregatire aru si superfluu seu ne-eficace — precum dice d. dr. A. B., — caci atunci totu cu acelu dreptu si totu asiá curiosu s'arupoté objecta bolnavului, care striga dupa medicu că sa-i lungescă vieti'a: „dara la ce pecate 'ti mai trebue medicu, de ce mai vrei sa-ti mai lungesci vieti'a caci totu-si trebuie sa mori odata!“

Cele-lalate obiectiuni ale dlui dr. A. B. si anume datele statistice si unele regule ale eco-nomiei politice, — credu ca le poté trece cu atât'a mai multu cu vederea, ce cătu acelea seu nu alte-reză parerile mele, seu nu se potu aplică la cestiunea sulevata de mine — avendu ele in vedere nu vi-toriulu poporului român si voi'a lui de a trai că na-tiune, ci viitorulu acelora putieni români a căroru D-dien este pântecele si — pung'a.

In fine, in privint'a afirmatiuniloru, dorintelor si profetielor dela finea articoloului dlui dr. A. B. dicu numai: Bine aru si, amice, sa fia cum dici dtea si sa nu fia cum dici eu!

Pentru că sa aliba cetitorii nostrii cunoștinția de cele ce se scriu si in alte parti despre lini'a drumului de feru Sabiu-Turnu-Rosiu-Pitesci, estragemu din „Poporulu“ urmatorele:

In momentulu de facia, se discuta in sectiunile camerei conventionea inchelata cu guvernulu Austro-Ungaru in privint'a jonctiuniloru si cu parere de reu suntemu nevoiti a constata si aci aceea-si neprevedere, aceea-si usiurintia care a dominat la concedarea retielei noastre doctornui Strusberg.

Nu voimu sa discutâmu acea conventiune, caci scopulu nostru nu este de a o discută in detaliele ei si de a ne agalie de ministeriu; eeea ce voimu, este de a tratá cestiunea in principiu si de a demonstre ca punctul de jonctiune celu mai principale, de mai mare interesu pentru tiéra nostra, nu

se astă prenumeralu printre cele-lalte puncte admise de guvernulu nostru; voimu sa vorbim de Turnu-Rosiu, care dupa noi este celu dintâi punctu dupa Verciorov'a care trebuie sa-si ia locul in o conveniune cu Austria, caci linia Hermannstadt-Râmnicu-Pitesci-Bucuresci-Giurgiu este singura linia de transitu possibele intre Orient si Occidentu, si care este menita a atrage traficul Occidentului prin tiéra nostra.

Linile destinate a uni România cu Austro-Ungaria se oprescu astazi in România la Pitesci, Ploiesi si Adjud; iera in Austro-Ungaria la Temesi'r'a, Petrosiepi, Sabiu si Seghisior'a (Schässburg).

Spre a se uni aceste puncte, spre a se efectua pre deplinu jonctiunile căilor noastre ferate cu cele Austro-Ungare urmăza a se mai construi urmatorele distante:

1. Pitesci, Râmnicu, Turnu-Rosiu, Sabiu 162 chilom.

2. Ploiesci-Temisi'r'a-Brasovu-Seghisior'a 233

3. Adjudu-Otusu-Brasovu-Seghisior'a 255

4. Pitesci-Craiova-Vulcanu-Petrosieni 259

5. Pitesci-Verciorov'a-Temesi'r'a 413

Din tôte aceste linie, cea mai scurta si care prin urmare sa poate construi in celu mai scurtu tempu este lini'a Pitesci Râmnicu-Turnu-Rosiu-Sabiu.

Acésta linia este asemenea cea mai scurta de vomu considera-o că linia de transitu, destinata a unu capital'a nostra cu retieaua căilor ferate turcesci: Constantinopoli, Euos si Varo'a.

In adeveru, de vomu avea in vedere Clusiu (Klausenburg) avemu sa percurgemu:

Dela Bucuresci prin Predel pâna la Clusiu 493 chilom.

Dela Bucuresci prin Turnu-Rosiu-Sabiu pâna la Clusiu 442

Dela Bucuresci prin Vulcanu Belgradu, (Carlsburg) pâna la Clusiu 637

De vomu esamină care este lini'a cea mai scurta care poate unu capital'a nostra cu Pest'a, si prin urmare cu Vien'a, gasimur urmatorele trei combinații:

1-a Combinatiune Calea Clusiu-Orad'a-Mare Solnoci.

Dela Bucuresci prin Sabiu la Pest'a 840 chilom.

Dela Bucuresci prin Brasovu la Pest'a 892

Dela Bucuresci prin Vulcanu la Pest'a 1035

mâni culti, fără de a fi fostu cându-va uniti. Dara cei din România: Costinescii, Cantemirescii, Vacarescii etc. — si cei din Banatu: Cichindeal, Nicora, Iorgovanc etc. totu la Blasiusa se fia adaptat in cultur'a si sentiemintele loru nationali? Sa ne mai moderâmu pretensiunile, d-lor, caci saptele ne dau de golu si in privint'a acésta.

In finea materiei acestei, despre uniune, mai scrie d. M. acestea: „La p. 141. seq. La cele ce scrie autorul de „persecutarea tuturor“, cărei biserică gr. orientale a fostu espusa dupa uniune, avemu a observa, cumoa persecutiunile nu uniunea le-a adus preste biserică orientale. Ele au cestatu inainte de 1700, uniunea s'a facutu si pentru a scapă de ele.“

D. M. dice mai incolo, ca vin'a persecutiuniloru acelor'a, asupr'a românilor, ortodocsi, nu cade asupr'a uniunei, ci causele adeverate au fostu:

„a) technele strainilor spre a tiené pre români desagiti, (conventu modernu dela Ternava) —

lectorulu sa inteléga: desbinati) si a-i face sa se smacie imprumutatu;

„b) interesele dinastice, cari nu se tienu as-curate, decatua dupa stespirea totale a tutororul a catolicilor;

„c) zelulu unor'a si alu celoru-lalti spre a lati fia-care confessionea sea.

„d) atrocităti comise asupr'a omilor.“

Aceste scuse, nu escusa, ci acusa si mai multu pre uniti.

Causele insilate in cele două puncte dintâi, le recunoscu si eu; numai vine intrebarea: ca uniti de ce se inviora a se face instrumente órbe ale strainilor si ale regimului, intru asuprirea si per-secutarea fratiloru loru? De nu s'arupoté facutu uniunea, nu aru si avutu locu nici acele persecutari. Deci, cine le-a produs, déca nu uniunea?

Iera la p. 3. trebuie sa destingemu intre zelulu unor'a si alu celoru-lalti intru latirea confesiunii sele; caci pre cându zelulu celoru ortodocsi, statornici in credint'a eredita de parinti, dupa parere mea e justificaveru si landaveru, chiaru: pre atunci zelulu celoru uniti, că alu celoru desbinati

FOISIÓRA.

Contr'a critica.

la

Critic'a dlui I. M. Moldovany.
(Vechia Metropolia de N. Pope'a))
(Urmare.)

In fine dlui M. nu concede, că productele literarie ale lui Clainu, Sincai si Maioru, aru si meritele loru proprie, ci dice, ca ele aru si meritele uniunei, pentru ca „e constatat, ca si cele mai mari talente remanu mòrti, déca nu au ocasiune si media de a se cultivă“.

E adeveru, ca ocasiunea si mediale că atari inlesnescu omului desvoltarea spirituale, dara in-sasi desvoltarea, insasi cultivarea facultatiloru spi-rituali e unu ce propriu alu individului. Pentru aceea si vedem, ca multi din cei ce au ocasiune, medie in abundantia, totusi adeseori remanu necul-tivati; si de multe ori din contra si cei cu medie mai putine ajungu la uno gradu mare de cultura. Asiá se intemplă si cu Clainu, Sincai, Maioru si cu altii inainte si dupa ei. Căti barbati nu mai umblara prin Rom'a, Vien'a etc. si totu ei se intorsera acasa, cum s'au fostu si dusu, fără de a fi ajunsu nici pre departe pre cei trei. Cei ce nu au talentu, despusestiune si voia, ii poti tramite si dincolo de Rom'a, ca totu ei remanu. Asiá dara o repelu, productele acelor'a literarie, suntu si re-manu meritele loru proprie, si nu ale uniunei.

Déca aru stă adeverul afirmat de d. M. apoi aru ormai ca numai unitii s'arupoté potutu cultivă; in se noi vedem ca se astara si se astu si alti ro-

eu nu amu disu, ca persecutiunile asupr'a bisericiei ortodoxe si-aru si luatu inceputulu cu uniunea; ci amu disu, ca persecutiunile acelea prin uniune se mai inmultira inca cu un'a, cu a fratiloru de uno sânge si filoru ei spirituali de mai inainte. Aici se reduce „persecutarea tuturor“.

Si cum ca atari persecutiuni atroci asupr'a românilor ortodoxi, din partea fratiloru loru uniti, prin sprinbul regimului politico avura locu in mesura mare dela uniune incocé, s'a dovedit de ajunsu in v. metr., si vedu ca d. M. inca nu le-a restor-nat, de-si indirecte era vré sa le nege. Dá, ei, români ortodoxi, aveau de a infronta persecutarea tuturor, de a se lupta chiaru si in contr'a fratiloru de uno sânge.

Ea sciu, ca acésta martorisire istorica nu le va si placenda fratiloru uniti, bă se voru si rusinatu cei mai multi dintre ei de atari sapte implinite: precum se voru si rusinandu pote unii cu sentiu mai umanu si dintre compatriotii nostri de nationalitate

2-a Combinatiune.

Calea Aradu Solnoci.

Dela Bucuresci prin Sabiu la Pest'a 817 chilom.
Dela Bucuresci prin Orsiov'a la Pest'a 855
Dela Bucuresci prin Brasiov'a la Pest'a 870
Dela Bucuresci prin Vulcanu la Pest'a 870

3-a Combinatiune.

Calea Orsiov'a-Temisiór'a-Seghisior'a-Solnoci la Pest'a 843 chilom.

Din aceste trei combinatiuni se vede dura ca linia cea mai scurta intre Bucuresci si Pest'a trece totu prin Pitesci-Turnu-Rosiu-Sabiu ; diferintă intre acesta linia si linia care trece prin Orsiov'a pare in adeveru mica ; de vomu avea inse in vedere o combinatiune ultióra a unei legature directă intre Sabiu si Vintiòlu de josu, ce este projectata si care este a se construi in curendu, atunci s'ar mai dobendii o scurtare de 45 chilometri, ceea ce face in totalu o diferinta in minus de 83 chilometri in favoarea liniei Turnu-Rosiu.

O alta consideratiune importanta care milita in favoarea liniei Pitesci-Turnu-Rosiu, este ca aceasta linie este cea mai lesne de construit din toate linile propuse in conventiunea ce se afla in discutiunea camerei ; mai multu inca, aceasta linie este si o linie de interesu local, si districtului Argesiu si loatu initiativă pentru insinuarea ei pâna la Râmnicu-Vâlcea, in unire cu județul Vâlcea. Dece s'ar combină interesul acestor judetie cu interesul generale, sarcinile ce incumbă statului aru si cu totul neinsemnat in proportiune cu resultatele ce aru dobendii, si amu potea astu-seliu resolvă o cestione de interesul celu mai insemnat pentru tiéra nostra, fara a impovară bugelul si cu propriile noastre medilöce, remanendo stăpâni in tiéra nostra, si fara a alergă la generositatea Austriei, că pentru lini'a Ploiesci-Brasiovu, combinatiune care nici nu scim cum se va potea admite de corpurile noastre legitime.

Manufacturi nationali din Transilvania la espositiunea din Vien'a.

D. Xantus, cunoscutulu barbatu erudit, care a petrecutu mai multi ani in diverse părți ale lumiei, iera mai alesu in Asie, de cătu-va tempu incocé reintorcendu-se in patria sea, mai de curendu luă asupra si pre interesantă si totu deodata instructivă problema de a face o colectiune de manufacturi si mai alesu porturi nationali din Transilvania si din Banatu, cu scopu de a le duce la espositiunea din Vien'a. Xantus adună pâna acum preste 1800 de bucati seu pieze. Atâtul elu cătu si toti neromanii,

de mam'a loru, carele a constat, a trebuitu sa constea numai in agresioni injurióse si asuprile orasul celor ortodocsi, căci altintre nu aru fi potutu spori unionea, — este de totu nejustificăto, este condamnăto.

Uniunea este o negatiune a bisericiei noastre, ea n'a potutu sa se formeze si n'a potutu sa existe, decât numai cu stricaciunea bisericiei positive ortodoxe.

Audim de multe ori dicendum : ca renegati in genere, si renegati români in specie, suntu totu-déun'a cei mai ultraisti intru persecutarea nationei de care s'au lapedatu. Ora sa nu se aiba asemenea lucrul si in privint'a confessionale ?

Faptele ne-au aratato si ne arata, ca zelulu celor desbinati cam de comunu degeneră in ultraismu, in fanatismu.

La p. 4. „atrocităti comise asupr'a unitilor“ — sta lucrul inca si mai reu. Dara vedu ca si d. M. recunoște, ca, despre atrocitatile acestea „unii omeni nu voru sa scie nimică“.

Din partea cui se comisera acele atrocitatî ?

D. M. nu ni-o spune deadreptul, dara, de ore-ce d-lui se provoca la acte si persone oficiose că sa dovedescă atrocitatile acelea ; ba de ore-ce chiaru si numesce pre protopopulu dela Idicelu Mich. Popoviciu, ca aru si intratu in bisericele unite, aru si luat s. cuminacatura de pre altariu si la vedere poporului o aru si tranzit in midilocul bisericei ; de ore-ce in fine le spune d-sea celor ce scriu istoria de statulu bisericei române, ca „Iliacos intra muros peccatur et extra“, — trebuie sa presupuna, ca d-lui intielege acele atrocitatî că comise din partea celor ortodocsi asupr'a unitilor.

căti au vediutu acea colectiune unica in felul seu, recunoscă manufacturele nationali românesci suntu numai interesante, ci in parte mare chiaru admirabili. „Pester Lloyd“ inca scrie despre acea colectiune, in maniera sea, insa cu adeverata admiratiune, si se vede constrinsu a marturisi, că nici odata pâna aci, ca totu curge multu sâng român in vinele „Vla-chloru dacisati.“ Articulul din „Lloyd“ a trecut si in alte diuarie si noue inca nu ne este permisul a-lu trece cu vederea :

„Ori-cătu de josu sa stea poporul român pre scar'a nationilor romanice“, dice „Pester Lloyd“, ori-cătu de degenerat si dacisatu, e fara indoiela — dice „Pester Lloyd“ — săngele de romanu anticu, totusi e sâng român, si fatia cu productele aceste ale industriei române de casa, cari fara indoiela cuprindu celu mai inaltu rangu intre toate cele espuse, se simte ierasi odata forte viu, ca talentul artisticu totusi ramase că ereditate rassei române. E mirabile a cuprinda cu mintea, cum serman'a fetitia româna, cătu se pote de ignorantă, care se nutresce mai din nimică, si forte putieni orizontu spirituale are, cu instinctul seu naturale, care ne aduce aminte pre celu alu albinei si alu paizajinului, inventiza lucruri de mâna formalii, de cari lumea nostra civilisata nici ca viséza cătu de putieni, prepara tieseturi, cari facu de rusine pre ori-ce tieseturi din Olanda cu soliditatea, trainiciu si tehnica-i coloréza lana produsa de sine in diverse noante, cari revoca forte viu in memoria pre cele ale lumii antice, si apoi acestu câmpu deliciosu 'lu ornamenteza cu mustre atât de varie, de inventiunea unor originalităti atât de fine si stilizare atât de spirituoasa, incătu si ochiul celu mai dedat de artistu se pasce formale la vedere productelor acestor geniose si naive ale unei naturi poporale daruita cu atâtea arte.

Nimenea nu va pute, fara profunda mirare, contempla fetiele de mese române, de perina, lepedele (cerasifurile) si stergherile din comitatul Hunedoarei, cu decoratiunile loru cele bisare coloane originali. Ochiul pictorelui se surprinde de placerea pompei colorilor pre vestimentele aceste femeiesci, si damele cultivate moderne voru marturii rusinate, ca primenileloru nu suntu departe neasemenea cu primenilele de Dumineci ale satenelor române, si totu atât de moi, totu asi de flessibili si bogate in chindisitura, incătu dibaci'a artificiului si perduratulu in ostenela merge pâna la regiunea saboiei.

Ori in catr'o ne intorcemu privirea, geniul de arte alu acestui poporu a produs totu suprindere. Paditórele de rimatori ornedia cu frumuseti tiparite curelele traistei sele, pre cari le invarsa cu cositoru (influentia turcescă,) si si prepara din cositoru o

lacritia seu penal de ace de raritate in felul seu. O satenă da Recasiu, comitatul Timisului, si cōsecatrintia dupa mustra orientale supradictore de frumosă, adeverată ereditate de la Turci, cari inca nainte cu 150 de ani erau domni in Recasiu ; pe lângă acăstă, o cătită cu firu de aur de mustra rosia, albastră si negra de primă delicateță.

Peptariele de piele alba cu flori, cusute de pre la granita transilva, fiindu ca se inchia la o parte, vedescu originea loru de pre temporile cavalerilor cu pepturile paneerate. Cea-lalta catrintia constă din firu de argintu minunatul tiesutu, decât oare mai frumosă nu portă in secolul XV nici o prinsesa. Aici camesi'a de lucru a satenei ti tientescu ochii asupra-i ; e facuta din pândia dura de cânepă, inse cosuta si impodobita cu patientia si arte, ca cum o aru si cusutu regină din Ithak'a in mânia amantiloru sei. Colovedemu la camesiele române din comitatul Crasiov'a (Carasiu R „T. R.“) brodituri scotie antice, cu cari insinute de acăstă cu 400 de ani se indatinau nobletiele noastre a-si infrumusetă vestimentele de gala (de statu) si mai incolo schimburile, primenile, rufariele satenilor de pre la Naseudu, care suntu demne de a fi portate de imperatice. Bune domne, o domnisiéra ayuta aru cască ochii, cându aru vedé indiestrareal si imbracamintea numai dela o satenă ordinara naseudéna ! In adeveru, ca o aru invidiă pentru acăstă.

In fine, dice „Pester Lloyd“, ca nu-i ajunge locul a face revistăa despre toate productele artei poporului român si trece la sasi si secui. Margariteru e românul, ca elu are originea din diei, numai lumină spirituale, cultură intelectuală sa-i căstigămo si elu va servi de mustra, că străbunii loru !!!

„Gaz. Trans.“

Romania.

Adunarea deputatilor României, in siedintăa dela 12 Ianuariu a votat urmatorea adresa de condolentia către Majestatea Sea Imperatréa Eugen'a :

„Dómna ! Adunarea deputatilor României, din prim'a zi a reinceperii lucrărilor sale, a considerat că o sacra datoria de a exprima printre unu vota solemnă viu'a sea durere pentru mórtea Imperatorului Napoleonu si de a aretă in acel'a-si tempu, profundă recunoștința ce națiunea română va conservă in totu-déun'a memorie augustului Imperator pentru binele ce a facut causei române.

„In qualitate de presedinte alu adunărei, amu onore de a aduce acestu votu la cunoscintia Majestătiei Vôstre“.

Amu onore, Dómna, a si alu Majestătiei Vôstre Imperiale, cu celu mai profundu respectu, prea plecatu si prea supusu servitoru.

Dimitriu Ghic'a.

si chiaro si cei ce se ostenește a le mai pune pre harthia, inca nu credu nimică despre acele atrocităti.

Români ortodocsi se tienura numai in stare defensiva ; ei nu atacara pre nimenea, ci cautara a respinge numai atacurile altor'a. Si intre altii acesti'a cu durere trebuie sa constatâmo, ca se numero si frati nostri de unu sâng, unitii. Apoi a-si aperă drepturile sele, insenma iera a comite atrocitatî ?

Din cele dice se vede dura, ca dien uniunea multe mari rele aduse asupra bietilor români, ale căror' urmări si astadi le mai sentim, si le vomu senti neincetatu, pâna ce va mai stă acesto parete despartitoru intre noi. Ba eu unulu pre basia celor ce le vedu si le cunoscu din proprietatea publico-nationali, ce ne tormentedia asi de cumpliu in tempulu de fatia, numai aci, in desbinarea confessională si au sorgintea loru.

Adeverulu acesta 'lu recunoscu si unitii cei bine simtori. Intre altii redactiunea dñariului „Federatiunea“, ai cărei membri inca suntu uniti, 'lu recunoscu pre fatia dicenda, ca subscrise din cuventu in cuventu cele ce le scrise autorele Y. metropolii in privint'a acestui obiectu.

Ce ne ramane deci de facutu ?

Intielegiunea si cultură, la care facem pretenziune, ne dictézia, că reulu ce-lo astămu incui-batu in corpulu nostru national, sa-lu delaturămu cătu mai curendu. Sa tăiamu sangrén'a in fipta de straini in trensul, si sa-lu facem sanatosu !

Dela uniune treco d. M. tocmai la p. 170. din Y. metropolia, la tractatul despre identificarea metropoliei unite de astadi, cu cea vechia de mai inainte.

(Va urmă.)

La aceasta adresa, d. presedinte a primit dela Majestatea Sea Imperatés'a urmatoriul respunsu, pre care l'a comunicat adunării în siedintă a dela 15 Ianuarie :

Principelui Demetru Ghic'a,

Bucuresci.

„Ve rogu a esprimá reconoscinti'a Mea adunări deputatilor României esprimându-si semnamentele sele de gratitudine pentru serviciile facute de către imperatorele gîntei române, asociîndu-se la dorerea Mea, adunarea 'Mi da pretiose consolatiuni'."

Imperatés'a Eugeniu.

In Siedintă de la 15 Ianuarie 1873.

Presedintă a etc. Dim. Gr. Ghica. Da ceteri respusului măiestatiei sale Imperatelor Eugeniu la adresă de condolenti'a a Camerei cam în terminie urmatorii.

Domnule Presedinte.

„Ve rogu a esprim'a recunoscinti'a mea reprezentantilor natiunei Române, cari esprim'a sentimentele de gratitudine pentru Imperatulu Latinitatei. Multimescu adunării deputatilor pentru consentimentul ei la durerea ce simtu pentru perderea soțului meu. (Aplause). Eugeniu.

Varietăți.

* * Corespondintele de odinioara subsrise de „Camiliu“ și dateate din Vien'a și apoi publicate în „Romanulu“ din Bucuresci, vinu acum din — Pest'a. Corespondintele acestea nu se deosebesc intru nimic'a de cele din „Vien'a.“ Că va fi motivat pre corespondint sa schimbe firm'a „Vien'a“ cu „Pest'a“ pîte omulu numai sa-si cugete; din cuprinsulu loru inse se vede ca in capulu coresp. este și acum intunecat besna și dintre sîrele corespondintelor mirósa a — brânza. In cea mai prospeta corespond. din 2 Februarie, aflam acea interesanta nontate, ca Croatii pîta tota vîn'a de cestionea Transilvaniei sta balta și astazi, și in a dou'a linia pseudopoliticii cari au muierimaghia reori maghiare și — iate (!!!!) Cei ce se numeau activisti și figurau inaintea unor passivisti că unionisti potu respiră acum mai liberu, căci acum tota suspiciunea este pravaltă, de pre ci asupra croatilor și a celor ce au socii său muieri maghiare ori maghiarate și asiă déca croatii aru caută sa numai faca gâlcevi și români cari au socii maghiare s'aru desparti de muierile loru, s'aro deslegă indata și „cestionea“ Transilvaniei.

Fatia cu astfelin de idei inalte și curatite de tota mediocritatea români nu mai potu dorî de cătu sa conosca pre acestu Mitica Ramatoreanu alu doilea, carele, precum a fostu astăzi celu dintâi mijlocul de a scapă Bucurescii de esundările Dambovitiei, pondindu acestu riu cu scandori unse cu sen, că sa a-lunece nasipulu pre riu la vale, asiă a astăzi a acestă unde jace reula politicei românilor din Transilvania. Ieră după ce-l voru cunoscse sa-i mai concredu o missiune politica, pre carea sa o deslege incătu sa nu mai astăzi nimenea in vecii veciloru ca ce rezultat a avutu. Difficile est salyram non scribere.

* * Cum se arestăza furii și pre la noii. Marti s'a intemplatu că o pecatosa de muiere sa fure ni se pare o ruda de sapuno. Pre cătu este o faptă că acăstă de urita, pre atât'a nu potemu incuviintă metod'a organelor politiei că sa maltrateze pre delinquenti cu pumni, cu tereituri de peru și cu imboldituri neincedate pîna la biurou, cătă mai virtuosu cu cătu unu omu, sia omulu și muiere de pre sate macaru, e omu rotu-déon'a.

Dev'a 7/19 Ianuarie 1873.

Domnului Dobo de Rusica

„Fortunetele mele din Orastia.“

(Confinuare.)

6. In 1 Augustu 1870 se a facutu in Cugiru sub conducerea mea alegerea de votarii comunali. Intre concurrenti era și comunită domniei-tale Munerescu, dlu de oficiul comitatensu din Bai'a de Crisul.

Eu de-si amu scintu caus'a, din care a esită Munerescu din servitiul seu din Bai'a-de-Crisul; totu-si retacându-o, numai singuru de dreptulu meu de candidare me amu folositu; necandidându pre Munerescu.

In urmarea alegerei — fiindu ca nu s'a alesu

Munerescu, in a trei'a dî a si venita unu protestu in contra alegerei la magistratu.

Protestul era de elcasii d-tele, Mariutiu, si inca unele uinelte proste seduse din Cugiru.

Magistratul a fostu destulu numai form'a de protestu ne mai cautându la meritulu protestului.

In protestu eram eu invinuitu, cumea a-si fi terorisato alegatorii, a-si si falsificato voturile, si alte sapte mie imputate de crima, si deonestatōre.

Protestul se a citatu in siedintă a magistratului 5 Augusto io presenti'a mea, si in audioul meu.

Magistratul neprivindu la coprinsulu protestului, incătu astă a atinsu persón'a mea, si invinuirile grele mie facute si imputate, nomai ca nu a cautat după adeverulu si temeu invinuirilor grele mie aruncate; dara dela mine in siedintă atunci nici graiul nu l'a suferit; in locu de a me fi provocat la vr'o justificare, — si fără de a si avutu vr'o scrisore despre actulu de alegere, si fără de a si sciutu dela mine oficiosu său privatim, cumea alegerea se a facutu, a nullificat alegerea, a ordinat alt'a noua, a denumită de comisariu pre judele regescu Negy Ignatz.

Nagy Ignatz in 8 Augustu a si facutu alegerea, si atunci se a alesu Munerescu.

Magistratul a fostu convinsu, cumea protestul e fără temeu, si cumea invinuirile in contra mea au fostu calumniouse, pentru acea nu numai nu a facutu vr'o cercetare, ci că sa nu potu eu pasi in contra protestatorilor a datu scrisorea de protestu indereptu.

Eu după ce pre Munerescu nu amu candidat, nici nu amu fostu in stare de a falsifică voturile, si a terorisa votantii.

7. In lun'a lui Maiu — 7 — (sub nr. com. 555/871 — nr. magistratului 2155/871) me acu-

sădia Munerescu la comesulu, cumea

a) perceptoriu alodialu Georgiu Lolutiu din Cugiru a pitulatu cu scirea mea 70 fl. bani a cassei alodiale, si cumea Munerescu i-aro si astăzi in 29 Aprilie 1871 după unu anu si jumetate —

b) cumea perceptoriu susu-nomitu, cu scirea mea, aru si pusu la ratiocinu alodialu din anulu 1870 o cietantia falsa a lui Richter despre 376 fl.

c) cumea eu cu ocasiunea visitationilor de cass'a alodiala, si anume in 20 Februarie 1871 amu facutu perceptoriului numitu occasione de a aduce inainte bani straini imprumutati in loculu banilor defraudati si pitulati de densulu, a cassei alodiale.

Adeca cumea eu amu ajutat si spriginitu pre perceptoriu alodiale in defraudările sele criminale.

Acusarea deasupra citata s'a impartasită mie in copia — după unu anu si jumetate in 28 Noembrie 1872 aici in Dev'a spre declaratiune justificătoare, si deslucitorie.

Eu in diu'a numita 28 Nov. amu si respunsu dela espeditu.

Si că tota lumea din Dev'a se pîta capetă scire despre acus'a cea grea in contra mea; magistratul tramite mie atât' acus'a cătu provocarea sea sub nr. 2862/1872 prin tribunalulu regescu din Dev'a, in hîrchi'a deschisa nesigilata; că sa o pîta ceti si servitorii tribunului pîna mi-o inmanuedia dela protocolu si magistratului, postindu eu desluciri dela magistrat in privintă punctelor de acusare, si declarându-me, cumea eu acum după atât' tempu indelungat, fără documente la mâna nu potu dă nici o deslu-

cire; dee-o acusantulu de intăiu.

Eu cu actele si documentele in mâna, inaintea lui Munerescu si a representantiei comunale din Cugiru, becuruso voiu dă deslucire, si voiu si in stare a o dă si a me justifică.

Ce a facutu magistratulu, ce no a facutu, după declaratiunea mea, nu sciu.

Dara in 10 Ianuarie 1873 amu capetatu dela magistratul sub nr. 3021/1872 inscintiare cumea magistratulu a astăzi acus'a susu-citata a lui Munerescu, atât' in privintă perceptoriului alodialu, cătu si in privintă mea, de neintemeiatu, si fără baza de adeveru — si pentru acea a judecatu pre Munerescu la reintorcerea speselor investigaționale in sum'a de trei floreni.

Inscintiarea pomenita mi se a trasu sigilata, prin tribunalulu regescu din Dev'a

Déca scie Dev'a tota cumea eu sum acusat de fapte grele penale si deonestatōre, — apoi sa nu scia ca eu sum nevinovat, (acusa publica deschisa, — sentinta secreta sigilata).

Prin urmare en in privintă acusei acesteia la opinione publica din Dev'a totu in stare de acuse voiu remână. (Va urmă.)

Concursu.

Pentru ocuparea statuiene de preotu in vacant'a parochia Lapugiu-inferioru cu filia Ohab'a din protopiatul Dobrei, sa scrie concursu cu terminul pâna la 25 Februarie a. c. st. v. in carea dî se va tiené si alegerea.

Emolumentele suntu : pre lîngă stol'a usuata.

Casa parochiala cu o grădina aratōre de unu jugeru lîngă ea, canonica portiune 8 jugere aratoru si 9 jugere senatio dela I si II, — si dela 130 numeri de case a două mertie—260 mertie cucuruzu nesfarămatu.

Doritorii de a ocupă acăsta parochia voru avea-si trama recursele loru instruite in sensul Statutului Organicu, adresate comitetului parochialu, la subscrисul pâna in terminul indicat.

Dev'a 20 Ianuarie 1873.

pentru comitetul parochialu
Ioanu Papiu
Protopopu.

(2-3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu lîngă morbosulu parochu din Rapoldulu-mare, protopr. Josgiului I, se scrie concursu pâna la 25 Februarie a. c. st. v.

Emolumentele sante : dela 50 familii căte 3 ferdele mici de cucurudiu cu tuleiu, si din lôte veniturile epatraciului a 3-a parte.

Concurrenti voru avea-si ascerne petitionile loru, instruite in intielesulu Statutului Organicu — subscrисul pâna la disolu terminu.

Hondolu 26 Ianuarie 1873.

In contielegere cu comitetul parochialu si cu parochulu respectivu.
Basilu Piposiu
Protop.

(1-3)

Citatiune edictale.

An'a Tom'a din Cohalmu, carea de mai multi ani tragenându procesulu incaminat pre cale ordinaria osupr'a barbatului ei Pavelu M. Danciu gr. cat. totu din Cohalmu, si acum de cinci ani pribegindu in lumea larga — conformu testimoniu antistei comunale, — nescindu-se ubicatiunea ei, se cităda că in terminu de 1 anu si o dî sa stea inaintea acestui foru matrimoniale, acum de nou urditu asupra-i, in poterea SS. canone, se va decide si in absentia ei

Cohalmu, 2 Ianuarie 1873.

Forulu matrimonialu gr. resaritenu
alul Cohalmului :
Nicolau D. Mircea

(3-3)

Adm. prot.

Edictu.

Mari'a Andreiu Munteanu din Ariusdi soci'a legitima alui Andreiu Axente din El'opatak, ambii de relegea gr. or., carea de 3 ani au parasit patria si pre sociul seu fără a se sci loculu astărei sele, se provoca prin acăstă că in terminu de uno anu de dile dela datulu de mai josu, sa se presentedie inaintea forului matrimoniale subscrissu, pentru ca la din contra, procesulu mutrimoniale intentat de susu-nomitulu seu barbatu se va otari si in absentia sea.

Forulu matrimonialu gr. or. alu tractului Heghigului.

Ioanu Mog'a

(3-3)

Adm. prot.

Nr. 16—1873.

Edictu.

Prin care Dumitru Petru Georgiu, carele de nouă ani au paresit pre soci'a sea Mari'a Bucuru Bischinu ambi din Gorariului scaunulu Sabiului, fără a se sci loculu astărei lui, se provoca, că in terminu de siése luni, si anumitul pâna in 15 Augstu a. c. cu atât'a mai multu sa se infatisieze inaintea subscrissului scaunului protopopescu, cu cătu la din contra procesulu divorțiale intentat asupr'a lui, se va decide si in absentia lui, conformu prescrierii canonice a bisericiei ortodoxe resaritene.

Sabiul, 1 Fauru 1873.

Forulu matrim. gr. res. alu tractului protospiterului Sabiului I.

La nrulu acest'a se adauge unu suplementu.